

Udviklingsprojektet *Ny Læring* 2015-2016

Afsluttende rapport - Udviklingspuljen for Folkebiblioteker og Pædagogiske Læringscentre

Projektoplysninger

Projekttitel: Ny Læring

Projektansvarlig: Silkeborg Bibliotekerne

Projektleder: Cecilie Laskie

Projektnummer: BUP.2015-0126

Projektid: jan. 2015-juni 2016

Baggrund og formål

Den åbne skole og stigende optag af gymnasiefremmede elever på ungdomsuddannelserne kalder på understøttende undervisning. Her kan biblioteksformidlerne spille en væsentlig rolle.

I projektet udviklede vi *Ny Læring*-forløb/understøttende undervisning inden for kerneområderne:

1. Kulturel dannelse (litteraturformidling)
2. Digital dannelse (informationssøgning)

Derudover udviklede vi en begyndende biblioteksdidaktik, som understøtter biblioteksformidlernes kompetenceudvikling på området, og vi udviklede professionelt undervisningsmateriale til fælles forløb for lærere og biblioteksformidlere. Begge dele er essentielt, hvis bibliotekerne ønsker at være en anerkendt medspiller på læringsbanen.

Læringsforløb/materiale blev udviklet i et tæt samarbejde mellem: biblioteksformidlere, lærere, konsulenter samt forlagsredaktører- og forfattere. Helt konkret ligger der nu otte forløb i den del af Gyldendals Uddannelses *Litteraturportalen* (www.litteratur.gyldendal.dk), der hedder *Ny Læring på Litteraturportalen*, og som er målrettet fælles forløb for biblioteksformidlere og gymnasielærere. Forløbene er og forbliver frit tilgængelige.

Praksiserfaringerne fra projektet, som er dokumenteret i en omfattende evalueringsrapport med evaluering af både kurser for biblioteksformidlerne, undervisningen af/formidlingen til eleverne og af selve undervisningsmaterialet, tegnede en begyndende biblioteksdidaktik, der nu udfoldes i universitetsregi, hvor en grundbog i biblioteksdidaktik udgives på Hans Reitzels Forlag i sept. 2017. Forfatterne er primært undervisere fra biblioteksuddannelserne IVA, KU og SDU. Den begyndende biblioteksdidaktik er beskrevet i rapporten *Biblioteksdidaktik – hvorfor, hvad og hvordan*. Som det kan ses i modellen af projektets faser, var formuleringen af en begyndende biblioteksdidaktik et af projektets mål.

Målgruppe

Målgruppen for undervisningen var grundskolens overbygning, Nota-medlemmer og gymnasieskolen (HTX, HHX, HF og STX). Derudover er de otte publicerede læringsforløb også målrettet gymnasielærere og biblioteksformidlere.

Hvor mange deltagere var involveret/ har fået gavn af projektet?

Ca. 13 biblioteksformidlere, 8 lærere, 6 HF-klasser, 2 STX-klasser og 1 9. klasse deltog helt eller delvist i kurser, udvikling og læringsforløb. Derudover bidrog en lang række biblioteker fra hele landet med råstof til de otte publicerede forløb, der blev forfattet og publiceret af projektleder Cecilie Laskie og Gyldendal Uddannelse.

Sidst, men ikke mindst, var en egenfinansieret række medarbejdere fra Gyldendal Uddannelse involveret i konceptualisering og publicering, og universitetslektor Jens Jørgen Hansen bidrog med evalueringsrapport og rapport om biblioteksdidaktik i samarbejde med Cecilie Laskie.

Ud over ovenstående har elever, biblioteksformidlere og lærere nationalt fået gavn af projektet.

Hvilke metoder har projektet brugt/bygget på?

1. Receptionsorienteret og kommunikativ litteraturtilgang kombineret med web-øvelser
2. En tilgang til digital dannelse baseret på ISP-stadierne defineret af C. Kulthau og L. Qvortrups modeller: a. Fire former for viden og b. Det digitale samfunds dannelsesidealer
3. En relationel brugertilgang

Hvilke og hvor mange forskellige aktiviteter er gennemført?

1. Alle kurser og udviklingsforløb med biblioteksformidlere og lærere er gennemført, alle test af læringsforløb med elever er gennemført, og alle rapporter og læringsforløb er publicerede.
2. Et enkelt forløb med Shared Reading for læsesvage og ordblinde unge blev ikke gennemført. Delprojektets fokus var bl.a. på at udforske det uformelle læringsrum og rekruttere de unge ad frivillighedens vej. Desværre blev der ikke rekrutteret nok unge til en gruppe.

Hvad er den samlede vurdering af projektets succes/ hvad var succeskriterierne?

Meget positive eleverevalueringer af et overbevisende stort flertal af de adspurgte elever, meget positive evalueringer af de kompetenceudviklende kurser for biblioteksformidlere, en meget flot ekspertvurdering af de publicerede læringsforløb, som blev skabt i samarbejde med Gyldendal Uddannelse, og som Syddansk Universitet omtaler som banebrydende og anbefaler danner præcedens i biblioteksverdenen. Dertil en grundbog i biblioteksdidaktik på vej i samarbejde mellem to universiteter og et højt estimeret akademisk forlag: Hans Reitzels Forlag. På den baggrund må projektet betegnes som en succes.

Alle de succeskriterier, der blev formuleret i ansøgningen, er nået. De var/er:

1. Læringsaktiviteter som fungerer for både bibliotekarer, lærere og elever. Kompetenceudvikling af bibliotekarer ifm. formidling/læring
2. Min. 7-10 forløb, der publiceres, og som vurderes positivt af SDU
3. Formulering af best praksis i biblioteks/skole-samarbejder

Selvevaluering:

3. *Har projektet haft den forventede relevans for målgruppen?*

Ja, det har det i projektperioden. Og ja, det kan det få i drift, **hvis** bibliotekerne vælger at udbyde de otte publicerede forløb fra *Ny Læring på Litteraturportalen* lokalt, altså at drifte dem. Målgruppen er her eleverne, først og fremmest, men derudover også biblioteksformidlere og lærere.

4. *Hvilke problemer har projektet oplevet undervejs?*

Det er blevet bekræftet, at hvis man vil rekruttere de unge til bibliotekerne og især de unge, der ikke normalt er biblioteksbrugere, er bibliotek/skole-samarbejder en oplagt vej at gå. Et enkelt af delprojekterne havde fokus på at rekruttere ad frivillighedens vej til læsegrupper, men lykkedes ikke med at få dem oprettet.

5. *Var projektet anstrengelserne værd? – hvorfor/ hvorfor ikke?*

Ja, projektet var absolut anstrengelserne værd. Trods et relativt lille budget har projektet været med til at skabe en længe tiltrængt biblioteksdidaktik i samarbejde med Syddansk Universitet og har udgivet otte meget professionelle og frit tilgængelige læringsforløb i samarbejde med Gyldendal Uddannelse, der vurderes som fremragende og banebrydende af Syddansk Universitet. Derudover udbydes kompetenceudviklende kurser til dem, der gerne vil drifte forløbene, men ikke er erfarne med metoderne.

Og vigtigst af alt: Vi har haft otte klasser med elever, der har vurderet deres oplevelse med litteratur på biblioteket i innovative forløb meget positivt.

6. *Hvilke erfaringer har I gjort jer i forbindelse med projektets samarbejdsrelationer?*

1. Når man arbejder tværorganisatorisk er det imperativt, at de interne rammer på den enkelte organisation er tydelige for medarbejderne, **inden** de træder ind i et samarbejde.
2. Hvis arbejdsopgaver gives top-down i en organisation, skal opgaverne motiveres internt, inden organisationen træder ind i et samarbejde med en partner.
3. I tvær-professionelle samarbejder er det essentielt, at man kender sin egen faglighed, kan italesætte den og i øvrigt har en meget professionel tilgang til sine samarbejdsrelationer.
4. **Hvis** ovenstående fungerer, kan der skabes en synergieffekt, som den enkelte organisation ikke kan opnå på egen hånd.

7. *Hvad er de vigtigste forklaringer på/grunde til, at projektet har nået/ikke har nået sine mål?*

Vi har arbejdet professionelt og især med partnere - både kommercielle og non-kommercielle - der har en ekspertise på hver deres område og en professionel tilgang til arbejdet/samarbejdet. Derfor er vi kommet meget flot i mål med meget ambitiøse målsætninger.

Projektleder har erfaring med, stor indsigt i eller faglig ekspertise inden for alle de områder, projektet har involveret: bibliotek, skole, universitet, didaktik og forlag

8. *Hvad kunne være gjort bedre i projektet?*

1. Rekruttering af deltagere til Shared Reading-grupper for læsesvage.
2. Den interne kommunikation om og motivation af rammer etc. fra en enkelt af samarbejdsorganisationerne, inden de trådte ind i samarbejdet.

9. *Hvilke af projektets erfaringer videreføres i andre sammenhænge?*

Først og fremmest de otte publicerede læringsforløb på *Ny læring på Litteraturportalen*, som pt. driftes flere steder i landet, ikke mindst på Herning og Silkeborg Bibliotekerne i fælles forløb for biblioteksformidlere og gymnasielærere. Forløbene er grydeklar, de er designet til drift og kan bruges frit af alle biblioteker.

Derudover udfoldes den begyndende biblioteksdidaktik lige nu i universitets- og forlagsregi og en grundbog i biblioteksdidaktik bliver publiceret i sept. 2017 til universitetsstuderende og biblioteksformidlere på efteruddannelse.

10. Kan projektet duplikeres af andre? – hvorfor/hvorfor ikke?

Der er som del af projektet udviklet en model for samarbejdets faser og en model for, hvordan bibliotekerne kan samarbejde med et kommercielt forlag og samtidig sikre, at materialet er frit tilgængeligt.

Men det er vigtigt at understrege, at det meget ambitiøse projekt er lykkedes, netop fordi det har været et samarbejde mellem forskellige eksperter på hver deres fagfelt, kommercielle og non-kommercielle. Man kan altså ikke tage projektmodellen og bruge den internt på bibliotekerne, fordi den ekspertise ikke findes her – heller ikke selv om der ansættes medarbejdere med forskellige faglige baggrunde.

Den del, der angår biblioteksdidaktikken, kan ikke duplikeres, da der nu samarbejdes om en samlende teoretisk biblioteksdidaktik for hele biblioteket på universitetsniveau. Men det giver selvfølgelig god mening at teste nye ideer og opkvalificere inden for forskellige praksisområder.

Konklusionen er, at de publicerede forløb er designet til drift – man kan altså i meget høj grad frit anvende projektets produkter i den daglige drift, men det giver mindre mening at duplikere projektet som projekt.

Vi har fulgt Kulturstyrelsens retningslinjer om at inddrage forskellige samarbejdspartnere og at sikre udbredelse og mulighed for drift.

Vil du læse mere om deltagernes tilfredshed og udsagn/kommentarer, metoder/redskaber, se billedmateriale eller bruge de publicerede læringsforløb, herunder billede- og videomateriale kan du gå til:

- Evalueringsrapporten om *Ny Læring* i Projektbanken
- Rapporten *Biblioteksdidaktik – hvorfor, hvad og hvordan* i Projektbanken eller her: <http://viewer.doomags.com/14456>
- De otte undervisningsforløb, der udgør *Ny Læring på Litteraturportalen* her: www.litteratur.gyldendal.dk – vælg herefter *Ny Læring* i menuen øverst på forsiden

Hvis du vil vide endnu mere

Derudover anbefaler vi de mange spændende artikler og oplæg, som er publiceret og afholdt om projektet *Ny Læring* og som ligger samlet i Projektbanken.

Du er også altid velkommen til at kontakte projektleder Cecilie Laskie: 42430400 / info@cecilielaskie.dk

Projektleder Cecilie Laskie, nov. 2016